

คู่มือปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบบูรณาการ ฟากมูลกันทรารมย์
ปีการศึกษา ๒๕๖๓

นางจุลพนม ธานี
ตำแหน่ง คีษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา
กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑

คำนำ

คู่มือปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาแบบบูรณาการ พากมุลกันทรารมย์ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือนิเทศ ติดตาม การจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย วิสัยทัศน์ของเขตพื้นที่การศึกษา และนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ภายใต้สภาวะ วิกฤต COVID- ๑๙ โดยยึดแนวทางการนิเทศบูรณาการเพื่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ในฐานะผู้นิเทศ ประจำกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบบูรณาการ พากมุลกันทรารมย์ จึงจัดทำคู่มือปฏิบัติการ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขึ้นมา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือปฏิบัติงานนิเทศ กำกับ ติดตาม ทั้งส่วนที่เป็นนโยบาย จุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด และกลยุทธ์การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต ๑ ตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๓

จุลพนม ธานี

สารบัญ

ส่วนที่ 1 กรอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	1
ส่วนที่ 2 ขั้นตอนปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา	5
ส่วนที่ 3 กิจกรรมนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	๘

ส่วนที่ 1

กรอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๐-๒๕๗๙ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนา ศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมายให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทยทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา มาตรฐานวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและ มาตรฐาน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้สื่อตำราเรียน และนวัตกรรม ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่มีระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพมีระบบการผลิตครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล ครูอาจารย์ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาคนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ นั้นจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จ มีองค์ประกอบและปัจจัยคือ คุณภาพของผู้เรียน ที่โรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโรงเรียนต้องประกันคุณภาพต่อผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียว่าผู้เรียนจะต้องมีคุณภาพ และมาตรฐานตามหลักสูตร มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจะต้องมีกระบวนการสู่ความสำเร็จในการพัฒนา ๓ กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นภารกิจจำเป็นต่อการจัดการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล หลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องใน หน่วยงานจัดการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยเหลือ ชี้แนะและพัฒนางานให้ประสบผลสำเร็จ ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น อีกทั้งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการเรียนการสอนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ทั้งยังเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ เพื่อเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคประเทศไทย ๔.๐ ตลอดทั้งมาตรฐานการศึกษาของชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการเป็นผู้นำและทักษะการ

นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม กระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน การนิเทศการศึกษา จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนา ปรับปรุง และเพิ่มประสิทธิภาพในการ จัดการการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหาร จัดการด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นเอกสารแนวทางการขับเคลื่อนการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่ฐานให้กับผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียน

๒. เพื่อเป็นแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการพัฒนาและ การใช้หลักหลักสูตรสถานศึกษา การอ่านออกเขียนได้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การจัดการ เรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมาย

นิเทศ ติดตาม ประเมินผล ส่งเสริม และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาและใช้หลักหลักสูตรสถานศึกษา การอ่านออกเขียนได้ การจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT) การยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การประกันคุณภาพการศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการ พิเศษ และโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ ตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนด เป้าหมาย ๑๐๐ % ของแต่ละกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาฯ ความร่วมมือทางวิชาการ ตามบริบท ศักยภาพและความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ภาพความสำเร็จ

๑. มีแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติการนิเทศสู่โรงเรียน
๒. มีข้อมูลสารสนเทศของการนิเทศ
๓. มีระบบและกระบวนการนิเทศตามบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
๔. มีแผนและคู่มือการนิเทศตามบริบทของเขตพื้นที่การศึกษา
๕. มีการนิเทศโรงเรียนทุกโรงเรียน
๖. มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศ
๗. ผลการทดสอบคุณภาพผู้เรียนระดับประเทศทั้ง O-NET, NT, RT สูงขึ้น ผู้เรียนมีสมรรถนะและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามจุดเน้นของหลักสูตร
๘. มีผลงานการปฏิบัติที่ดีของโรงเรียนตามนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระยะเวลาดำเนินงาน

พฤษภาคม ๒๕๖๓ – เมษายน ๒๕๖๔

นิยามศัพท์

๑. การนิเทศภายใน หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ ที่ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของ หลักสูตร
๒. การจัดการเรียนการสอนในช่วงภาวะวิกฤต Covid-19 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนภายใต้ สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19 เพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่ขาดช่วงในรูปแบบการเรียนการสอน ออนไลน์ด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมกับเทคโนโลยีทางการศึกษาในปัจจุบัน และเมื่อเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ สถานศึกษาแต่ละแห่งต่างมีมาตรการเพิ่มระยะห่างทาง สังคม (Social Distancing) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส ในสถานศึกษาและจัดการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพและปลอดภัย
๓. การนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน ด้วยการประสานงาน ประสานคน ประสานวิธีการทำงาน และประสานงบประมาณ การทำงานร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้น สำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๔. ห้องเรียนเป็นฐาน หมายถึง การคำนึงถึงคุณภาพของห้องเรียนที่มีคุณภาพของครูและนักเรียน โดยครูจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ครูมีการนำผลการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ไปใช้พัฒนาผู้เรียน ที่คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนในห้องเรียน เป็นห้องเรียนแห่งการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง ผู้เรียนมีคุณภาพ เป็นไปตามที่หลักสูตรต้องการ มีทักษะทางวิชาการ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต
๕. คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความสำเร็จที่เกิดจากการบริหารและการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามนโยบาย เป้าหมายของทิศทางการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประสิทธิผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่แสดงถึงสมรรถนะที่จำเป็น ในศตวรรษที่ ๒๑ และตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรและมาตรฐานการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา
๖. การนิเทศด้วย ICT หมายถึง การให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การเรียนรู้ของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบท ของสถานศึกษา

๗. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง บริบทของโรงเรียน ตามนโยบายและจุดเน้นสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการนำหลักสูตรสู่ห้องเรียน การประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรม

๘. การอ่านออกเขียนได้หมายถึง ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนในด้านภาษาที่มีสมรรถนะในด้านการอ่าน การเขียนได้ตามระดับชั้น

๙. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ ผ่านการคิดขั้นสูง (Higher - Order Thinking) การได้ปฏิบัติงาน สร้างสรรค์งานและนำเสนองานด้วยตัวเอง

๑๐. การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV /DLIT) หมายถึง การออกแบบ การเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) ในโรงเรียนขนาดเล็ก และการออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT (Distance Learning Information : DLTV) ในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

๑๑. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน หมายถึง การที่โรงเรียนและครูผู้สอน มีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา และร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความก้าวหน้าในการเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

๑๒. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่โรงเรียนมุ่งให้เกิดคุณภาพของโรงเรียน โดยโรงเรียนมีการจัดทำมาตรฐานของสถานศึกษา มีการพัฒนาโรงเรียนให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษา มีการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีกลไกการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชน

๑๔. การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศจัดตั้งขึ้นตามวัตถุประสงค์เฉพาะกิจหรือเฉพาะด้าน โดยมีหน่วยงาน/องค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน โรงเรียนในเขตพื้นที่นวัตกรรม

ส่วนที่ 2

ขั้นตอนปฏิบัติการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะสำเร็จได้ตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ที่ต้องร่วมกัน สนับสนุน ส่งเสริม ไปด้วยกันในลักษณะของ “เกลียวเชือก” กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการ พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยมุ่งให้เกิดการจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการนิเทศการศึกษาช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการ ประสานสัมพันธ์ และสร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่นในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนถาวร จึงได้กำหนดกระบวนการนิเทศ บูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานในการนิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีของการนิเทศเป็น ๕ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เป็นการกำหนดปัญหาและความต้องการ ในแก้ปัญหาหรือพัฒนา ดังนี้

๑.๑ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงาน

๑.๒ การแลกเปลี่ยนระดมความคิดวิเคราะห์เพื่อหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการ ในการพัฒนาตามบริบทของหน่วยงาน

๑.๓ การจัดลำดับปัญหาและเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นหรือต้องการในลำดับเร่งด่วนหรือ ลำดับที่เห็นว่าสำคัญที่สุด

๑.๔ การสร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การประชุม การสัมมนา ฯลฯ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือสร้างเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๒ การวางแผนการนิเทศ เป็นการนำปัญหาและความต้องการ กำหนดรายละเอียดของ กิจกรรมในการจัดทำแผนนิเทศดังนี้

๒.๑ กำหนดแนวทาง/วิธีการการพัฒนาที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้นตามความ ต้องการและจำเป็น มีการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) จิตศึกษา และมอนเตสซอรี เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนา ผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒.๒ เลือกแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ วางแผนการดำเนินงานพัฒนา

๑) การประชุมเตรียมการนิเทศ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

๒) สร้างคณะนิเทศ เป็นทีมงานในการนิเทศร่วมกัน

๓) กำหนดประเด็นการนิเทศ เป็นการกำหนดเนื้อหาที่จะนิเทศ

๔) กำหนดระยะเวลาในการนิเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการนิเทศที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาและการพัฒนา

๕) กำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการ เช่น การประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ การสัมภาษณ์ การ Coaching & Mentoring ฯลฯ โดยเน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่างๆ เช่นการใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้ Video Line You Tube Facebook Live เป็นต้น

๒.๔ จัดทำแผนนิเทศ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ กิจกรรมสำคัญ ปฏิทินการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ต้องการ เครื่องมือนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ขั้นที่ ๓ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ สื่อและเครื่องมือนิเทศเป็นสิ่งที่ช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นสิ่งที่ช่วยเก็บรายละเอียดที่ผู้รับการนิเทศไม่สามารถแสดงออกมาได้ และสามารถเก็บข้อมูลนำมา เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และสิ่งที่ทำให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

๓.๑ สร้างสื่อการนิเทศที่ทำให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการนิเทศ ทักษะการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ โดยเป็นสื่อที่สอดคล้องคล่องในยุคศตวรรษที่ ๒๑ เน้นการใช้ ICT ในรูปแบบ ต่างๆเช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้Video Line You Tube Facebook Live เป็นต้น

๓.๒ สร้างเครื่องมือการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา ตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ ใช้ง่าย สามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการ แก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ ๔ การปฏิบัติการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตามวิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด

๔.๑ ประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ ให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ นิเทศตามขั้นตอน ระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด

๔.๓ การสะท้อนผลการนิเทศ

๔.๔ ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

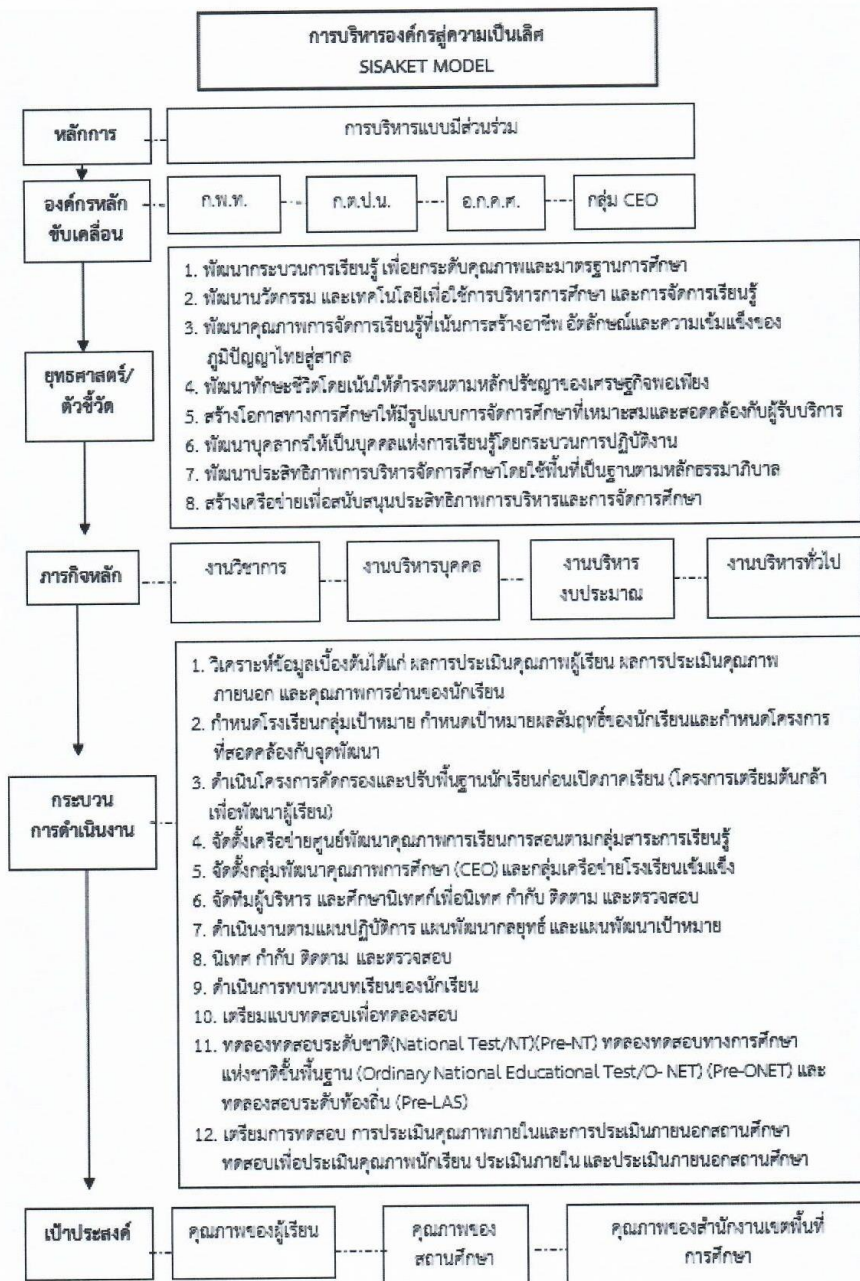
ขั้นที่ ๕ การประเมินผลและรายงานผล

๕.๑ ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน

๕.๒ ประเมินผลการนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาที่ต้องการ
ในการนำผลไปใช้ในการพัฒนา หรือในแต่ละปีการศึกษา

๕.๓ รายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง

๕.๔ นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไป
หรือในปีการศึกษาต่อไป

ส่วนที่ 3

กิจกรรมนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการจัดการเรียนการสอน

การนิเทศในสภาวะการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โรงเรียนในสังกัดใช้วิธีการนิเทศ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของ สถานศึกษา เพื่อตอบสนองนโยบายการเป็นยุคประเทศไทย ๔.๐ และมาตรฐานการศึกษาชาติ คือ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างนวัตกรรม ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารใช้นวัตกรรมในการบริหารงาน กิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย ผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับ จุดมุ่งหมายของการนิเทศ สามารถแก้ปัญหาและความต้องการแต่ละครั้ง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ผู้นิเทศจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ โดยขอแนะนำเสนอกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ ดังนี้

๑. การประชุม สร้างความเข้าใจในการดำเนินงาน
๒. การให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แนะ ช่วยเหลือ แบบ Coaching & Mentoring, Lesson Study
๓. การประชุมปฏิบัติการเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude)
๔. การสัมมนาเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งที่จัดเองภายในหน่วยงานหรือไปร่วมซึ่งจัดโดยหน่วยงานอื่น
๕. การระดมความคิด การรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
๖. การสาธิตการสอนเป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรจัดให้มีในโรงเรียน การเรียนรู้หรือเลียนแบบจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประหยัดเวลาและได้รับประสบการณ์ตรง
๗. การสนทนาวิชาการในวงวิชาการ ควรมีหลายรูปแบบ เช่น การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง มาบรรยาย อาจใช้เวลาพักเที่ยงวัน ซึ่งไม่กระทบต่อการทำงานทุกคนมีเวลาว่างมากพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ อาจจะเดือนละครั้งในหัวข้อที่สนใจร่วมกัน
๘. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน เป็นเทคนิคการนิเทศเพื่อช่วยครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น มีขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศบนพื้นฐานวัตถุประสงค์ร่วมกัน แนวทางการขับเคลื่อนการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เป็นการนิเทศโรงเรียนเป็นฐานตามการแบ่งพื้นที่เป็นเครือข่าย/กลุ่มความร่วมมือทางวิชาการ ตามบริบทของพื้นที่การศึกษา ที่ศึกษานิเทศก์ต้องรู้จักโรงเรียน โดยรอบด้านด้วยข้อมูลสารสนเทศของบุคลากร คุณภาพผู้เรียนและจุดเด่น ที่เป็นแบบอย่างได้

วิธีดำเนินการ

เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในแต่ละระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จึงนำเสนอวิธีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

กิจกรรม	ช่วงเวลา	สื่อและเครื่องมือ
๑) การพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๒) การอ่านออกเขียนได้	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๓) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๔) การจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีทางไกล (DLTV/DLIT)	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๕) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๖) การประกันคุณภาพการศึกษา	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ
๗) โครงการพิเศษ	ตลอดปีการศึกษา	แบบนิเทศ

ตัวชี้วัดการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

๑. การพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา

- โรงเรียนมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๒ เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๖๓

- โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๖๑ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บริบทของสถานศึกษา และ ท้องถิ่น

- โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙

- โรงเรียนมีการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

๒. การอ่านออก เขียนได้

- ครูมีการคัดกรองและข้อมูลด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- ครูมีวิธีการ/นวัตกรรมในการแก้ปัญหาและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความสามารถในการอ่านและการ เขียนตามระดับชั้น

- นักเรียนอ่านไม่ได้ เขียนไม่ได้ลดลง จนเป็นโรงเรียนอ่านออกเขียนได้ ๑๐๐%

๓. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

- ครูมีการจัดทำหน่วยและแผนการจัดการเรียนรู้และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน

- มีส่วนร่วมในชั้นเรียน

- มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ
- เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
- เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning)
- สร้างองค์ความรู้ได้
- มีความเข้าใจในตนเอง
- ใช้สติปัญญา ในการคิด วิเคราะห์
- สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่สอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ ๒๑
- มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ ในการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย
- ครูมีการบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และนำผลไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนา

นักเรียนหรือ ใช้ประกอบการวิจัยในชั้นเรียน

- นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับสูง สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
- นักเรียนมีทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตในการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย

๔. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ DLTV/DLIT

- โรงเรียนมีระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ DLTV/DLIT
- ห้องเรียนมีการติดตั้ง/ปรับชุดอุปกรณ์ได้ถูกต้องตามมาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษา ขั้นพื้นฐาน

- ครูมีและใช้คู่มือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- ครูมีการบันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- นักเรียนมีผลการพัฒนาตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร

๕. การยกระดับผลสัมฤทธิ์

- โรงเรียนและครูมีข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่างๆ เช่น O-NET, NT, RT ผลการประเมิน ระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา ฯลฯ

- ครูมีข้อมูลและใช้ข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ครูมีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปวิเคราะห์เพื่อหาจุดพัฒนา
- ครูมีแผนงาน/โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้
- ครูมีการรายงานผลการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ตามแผนงาน/โครงการ
- นักเรียนเป็นรายบุคคลมีความก้าวหน้าในการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

๖. การประกันคุณภาพ

- โรงเรียนมีการดำเนินงานได้ครบทุกองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

- ครูมีวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียน
- โรงเรียนมีรายงานผลการปฏิบัติงานของครู (SAR) ที่เป็นปัจจุบัน

- โรงเรียนมีรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน
๗. การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนโครงการพิเศษ
- โรงเรียนมีการดำเนินงานและรายงานผลตามแผนงาน/โครงการ
 - โรงเรียนมีการเชื่อมโยงโครงการพิเศษให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

กำหนดปฏิทินนิเทศ

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศจำนวนตามความเหมาะสม โดยมี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล ผู้อำนวยการกลุ่มในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกกลุ่ม หัวหน้ากลุ่มงานในกลุ่มนิเทศ ฯศึกษานิเทศก์ทุกคน ประธานกลุ่มฯทุกกลุ่มและผู้อำนวยการโรงเรียนที่ทำหน้าที่พัฒนางานวิชาการกลุ่มเป็นกรรมการและเลขานุการ

๒. คณะกรรมการนิเทศระดับเขตพื้นที่การศึกษา จัดทำปฏิทินการนิเทศโดยกำหนดเป้าหมายในการนิเทศโรงเรียนละ ๒ ครั้งต่อภาคเรียน และนิเทศ ๒ ห้องเรียนเป็นอย่างน้อย

๓. กำหนดช่วงเวลาในการนิเทศ

๓.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ - ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๓.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ - ๙ เมษายน ๒๕๖๔

๔. คณะกรรมการนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศส่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศรีสะเกษ เขต ๑ ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง

๔.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ส่งภายในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๔.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ส่งภายในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๕. ใช้แบบนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนตามแบบที่ สพพ.ศรีสะเกษ เขต ๑ กำหนด

๖. คณะกรรมการนิเทศรายงานผลการนิเทศตามแบบที่ สพพ.ศรีสะเกษ เขต ๑ กำหนด

๖.๑ ภาคเรียนที่ ๑ ภายในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๖.๒ ภาคเรียนที่ ๒ ภายในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

รายชื่อโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพแบบบูรณาการ ฟากมูลกันทรารมย์ จำนวน ๒๖ โรงเรียน มีดังนี้

- ๑) โรงเรียนบ้านละทาย
- ๒) โรงเรียนบ้านกอก
- ๓) โรงเรียนบ้านเขวา
- ๔) โรงเรียนบ้านหม้าหนองเรือ
- ๕) โรงเรียนบ้านยางน้อยสามัคคี

- ๖) โรงเรียนบ้านฝ้าง(มธูลีห์ประชาสรรค์)
- ๗) โรงเรียนบ้านทาม
- ๘) โรงเรียนบ้านเจ็ย
- ๙) โรงเรียนบ้านหมัด(คุรุรัฐสงเคราะห์)
- ๑๐)โรงเรียนบ้านหนองแวง(โสวรรณวิทยาคม)
- ๑๑)โรงเรียนบ้านแสงใหญ่(คุรุราษฎร์บำรุง)
- ๑๒)โรงเรียนบ้านหนามแท่ง
- ๑๓)โรงเรียนบ้านหนองแก้ว(ราษฎร์ผดุงวิทยา)
- ๑๔)โรงเรียนบ้านกอกหัวนา
- ๑๕)โรงเรียนบ้านเจ็ย
- ๑๖)โรงเรียนบ้านเมืองน้อยหนองมุข
- ๑๗)โรงเรียนบ้านหนองน้ำเต้าโนนสวน
- ๑๘)โรงเรียนบ้านหนองเทา
- ๑๙)โรงเรียนบ้านอิปาด
- ๒๐)โรงเรียนบ้านหนองไฮ
- ๒๑)โรงเรียนบ้านทุ่งมั่ง
- ๒๒)โรงเรียนบ้านพันลำ
- ๒๓)โรงเรียนบ้านแวงโนนเปือยหนองแสง
- ๒๔)โรงเรียนบ้านเทิน
- ๒๕)โรงเรียนบ้านบัวน้อยโนนปอ
- ๒๖)โรงเรียนบ้านขาม